

kret vurdering af den enkelte gældssanerings sag. En sådan retstilstand vil efter Justitsministeriets opfattelse heller ikke være hensigtsmæssig, idet den endelige afgørelse af, om skyldneren opfylder betingelserne for at få gældssanering bør bero på en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder. Konkursrådets forslag vil således medvirke til at skabe en mere ensartet og forudsigelig retstilstand på gældssaneringsområdet, samtidig med at der fortsat i et vist omfang er plads til et konkret skøn vedrørende den enkelte skyldners forhold.

Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at der som anført af Konkursrådet påhviler skifteretten et selvstændigt ansvar for, at betingelserne for gældssanering er opfyldt og for, at indholdet af gældssaneringen ikke er i strid med almindelig praksis fra de overordnede domstole. Det er således principielt uden betydning, om fordringshaverne afholder sig fra at deltage i processen, eller om de ligefrem tilkendegiver en positiv holdning til spørgsmålet om gældssanering eller bestemte budgetmæssige spørgsmål, jf. betænkningen side 51.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 3 (forslag til konkurslovens § 197), og bemærkningerne hertil.

4.2. Realisation af aktiver, herunder pensionsordninger

4.2.1. Gældende ret

Skifterettens afgørelse af, om skyldneren må antages at være håbløst forgældet, jf. den økonomiske betingelse i konkurslovens § 197, stk. 1, nr. 1, bygger på oplysninger om skyldnerens aktuelle indtægter, skyldnerens aktuelle muligheder for på anden måde at rejse penge og en prognose angående dennes fremtidige indtægtsmuligheder.

I første række må det fastslås, hvor stor en del af skyldnerens aktuelle indtægt, der bliver til overs, når skyldnerens rimelige udgifter til bolig, rimelige leveomkostninger og udgifter til opfyldelse af (andre) underholdsforpligtelser er betalt. Dernæst må det fastslås, om og i hvilket omfang skyldneren har mulighed for at rejse nævneværdige beløb gennem realisation eller belåning af aktiver, som ikke er omfattet af retsplejelovens transgbeneficium (dvs. aktiver der er nødvendige til opretholdelse af et beskedent hjem og en beskedent levefod for skyldneren og dennes husstand), eller for gennem realisation af sådanne aktiver at nedbringe sine faste udgifter (f.eks. til en bil uden friværdi) uden samtidig at forringe sine indtjeningsmuligheder. Det bør også tages i betragtning, om skyldneren har mulighed for at nedbringe boligudgiften ved at

flytte til en anden bolig, som imødekommer husstandens rimelige behov.

Konkursloven indeholder ingen særlige regler om realisation af skyldnerens aktiver. Det fremgår dog af betænkning nr. 957/1982 om gældssanering, side 124, at skyldneren i de tilfælde, hvor den pågældende kan rejse nævneværdige beløb gennem realisation af aktiver, som udgangspunkt skal gennemføre denne realisation, inden der kan afsiges kendelse om gældssanering. Dette indebærer i praksis, at en skyldner, der efter skifterettens anvisning realiserer aktiver inden en kendelse om gældssanering, således kan risikere at have realiseret aktiver, uanset at der ikke senere opnås gældssanering – eventuelt efter at en kreditor har kæret en kendelse om gældssanering til landsretten.

Da såvel skyldnerens evne som vilje til at få klaret sine økonomiske forhold indgår i afgørelsen af, om den pågældende skal kunne opnå gældssanering, bliver visse aktiver, som er fritaget fra (individuel) retsforfølgning, efter omstændighederne også taget i betragtning. Dette gælder f.eks. i visse tilfælde tilbagekøbsværdien ved livsforsikring og beløb, som kommer til udbetaling ved skyldnerens ophævelse af særlige opsparingsordninger (kapitalpension, etableringskonti mv.).

Ved den konkrete afgørelse af, om en pensionsordning kræves ophævet lægges i praksis vægt på bl.a. ordningens art (herunder om ordningen er privattegnet eller tegnet som led i et ansættelsesforhold), ind- og udbetalingstidspunktet, ordningens værdi samt betydningen for den tilbudte dividende.

Med hensyn til *indekskontrakter*, dvs. en forsikrings- eller opsparingsordning etableret efter lov om pristalsreguleret aldersforsikring og aldersopsparing, lægges i praksis vægt på, om skyldneren har indbetalt på indeksordningerne, efter at den gæld, der søges saneret, er opstået. I så fald skal værdien af indbetalingerne eller eventuelt hele ordningens tilbagekøbsværdi komme kreditorerne til gode. Er der ikke indbetalt på ordningen efter gældens opståen, kan det efter en samlet vurdering overvejes, om indekskontrakterne eller en del heraf kan holdes uden for gældssaneringen. I vurderingen indgår bl.a., om opsparingen er usædvanlig efter skyldnerens forhold og skyldnerens forventede økonomiske forhold efter pensionering.

Praksis vedrørende behandlingen af *privattegnede kapitalpensioner, ratepensioner mv.* synes i gældssanerings sager at være den samme som for indekskontrakter, der også kan hæves i utide af skyldneren. Retspraksis vedrørende denne type pensionsopsparinger er ganske righoldig, og efter den seneste udvikling